

ID: 99445

Dědění

Vydá-li nepravý dědic (stát, který nabyl dědictví jako tzv. odúmrtí) majetek pocházející z dědictví pravému dědici, nic se tím nemění na (formálním) výsledku dědického řízení po zůstaviteli. Usnesení o dědictví, kterým soud potvrdil nabytí dědictví nepravým dědicům nebo kterým schválil jejich dohodu o vypořádání dědictví, popřípadě kterým potvrdil, že dědictví připadlo státu jako tzv. odúmrtí, je i nadále pravomocné a vykonatelné. Náprava (objektivně) protiprávního stavu, spočívajícího v tom, že dědictví nabyl nepravý dědic nebo že dědictví připadlo státu jako tzv. odúmrtí, je tu nastolena jen (a právě) tím, že nepravý dědic (stát) vydal majetek nabytý z dědictví pravému dědici způsobem tzv. naturální nebo relutární restituice; po vydání dědictví se s účinky ex tunc (ke dni smrti zůstavitele) nadále za dědice místo nepravého dědice považuje oprávněný dědic a, připadlo-li původně dědictví státu jako tzv. odúmrtí, se za nabyvatele dědictví pokládá oprávněný dědic.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 4101/2014, ze dne 7.8.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně České republiky - Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových v P., proti žalované JUDr. S. S., zastoupené JUDr. J.S., advokátem se sídlem v S., o 153.994,60 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 18 C 160/2013, o dovolání žalované proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. května 2014 č.j. 24 Co 180/2014-127, tak, že usnesení krajského soudu se mění tak, že se rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 4. února 2014 č.j. 18 C 160/2013-106 potvrzuje.

Z odůvodnění:

Žalobkyně se žalobou podanou u Okresního soudu v Semilech dne 5.4.2012 (a doplněnou podáními ze dne 18.10.2013 a 3.2.2014) domáhala, aby jí žalovaná zaplatila 153.944,60 Kč s úrokem z prodlení ročně ve výši 7,75% z částky 153.944,60 Kč "se splatností od 23.3.2012 do zaplacení". Žalobu odůvodnila zejména tím, že pravomocným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 24.5.2011 č.j. 26 D 816/2005-91 bylo potvrzeno, že "k úmrtí" zůstavitele JUDr. K. S., zemřelého dne 30.12.1979, připadla žalobkyni (jako tzv. odúmrtí) mimo jiné "jedna ideální třetina domu na pozemku č. parc. 570" a "jedna ideální třetina k pozemkům č. parc. 570 a č. parc. 571, vše pro k.ú. H., zapsané na LV č. 64 Katastrálním úřadem pro hl. m. Prahu", a že dalšími ideálními spoluvlastníky těchto nemovitostí jsou "po jedné ideální třetině" žalovaná a Ing. J. S. V domě jsou umístěny tři bytové jednotky a na základě písemné dohody spoluvlastníků domu ze dne 16.4.2006 (uzavřené bez účasti žalobkyně) užívají bytovou jednotku umístěnou v 1. patře Ing. J. S. a bytovou jednotku ve 2. patře žalovaná; bytovou jednotku ve 3. patře užívali do 30.8.2009 nájemci, kteří nájemné zaplatili pouze do období května 2009 "z důvodu vložených nákladů do rekonstrukce bytové jednotky", v období od 1.7.2009 do 28.2.2011 byla neobydlena a poté od 1.3.2011 do 31.5.2012 byla nájemkyní J. Š. za nájemné 12.000,- Kč měsíčně. Žalobkyně, která se o nabytí svého vlastnického práva z důvodu tzv. odúmrti dozvěděla dnem právní moci usnesení o dědictví (dnem 24.5.2011), má z titulu spoluvlastnictví "právo na příjem třetiny příjmů nabytých z provozu tohoto domu (z titulu užívání bytových jednotek v prvním, druhém a třetím patře domu) se započtením řádných a prokázaných výdajů na jeho správu a údržbu", to vše za období ode dne 1.3.2009 do 29.2.2012; zatímco Ing. J. S. svůj dluh ve výši 153.944,60 Kč "z titulu svého bezdůvodného obohacení ke dni 19.3.2012 písemným způsobem co do důvodu a výše uznal a zavázal se jej zaplatit", žalovaná dlužnou částku 153.944,60

Kč "odmítla uznat a zaplatit". Žalobkyně dohodou, podepsanou ve dnech 12.11. a 15.11.2013, majetek získaný z důvodu tzv. odúmrti po JUDr. K. S. vydala S. J. C. d P. (universální dědičce po manželce zůstavitele A. E. C., která zemřela dne 18.10.1984) jako oprávněné zůstavitelově dědičce a uvedla, že z odůvodnění usnesení o dědictví sice vyplývá, že zůstavitel měl za manželku A. E. C., že však z toho "s jistotou neplyne, že by musela být jeho dědičkou", a žalobkyně proto "respektovala stav zjištěný soudním komisařem" a v době podání žaloby "nevěděla a ani vědět nemohla", že by oprávněným dědicem po zůstaviteli měl být někdo jiný. Žalobkyně má za to, že "měla a má nárok vůči žalované na vyplacení náhrady představující žalovanou částku ve formě užitků", které si žalovaná ponechala "bez právního důvodu ve svůj prospěch", a tím došlo k jejímu bezdůvodnému obohacení.

Okresní soud v Hradci Králové, kterému byla věc "přikázána" usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31.5.2013 č.j. 1 Nc 835/2013-70, rozsudkem ze dne 4.2.2014 č.j. 18 C 160/2013-106 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení 30.426,- Kč k rukám advokáta JUDr. J.S. Poté, co zjistil, že žalobkyně nabyla předmětný spoluvlastnický podíl na nemovitostech na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 24.5.2011 č.j. 26 D 816/2005-91 z důvodu tzv. odúmrti, neboť sice bylo zjištěno, že "zůstavitel byl v době úmrtí ženatý, ale jeho manželku se nepodařilo dohledat", a že žalobkyně předmětný spoluvlastnický podíl na nemovitostech vydala S. J. C. d P., soud prvního stupně dovodil, že žalobkyně v důsledku dohody o vydání spoluvlastnického podílu oprávněné dědičce "nebyla vlastníkem nemovitostí" a žalovaná se "nemohla na její úkor obohatit". Požadované plnění žalobkyni nenáleží ani z důvodu "práva na užitky dědictví" podle ustanovení § 485 odst. 2 občanského zákoníku, neboť dobrá víra žalobkyně, že je oprávněnou dědičkou, "byla narušena", když z dědického spisu a usnesení o dědictví "měla možnost seznámit se" s tím, že zůstavitel byl v době úmrtí ženatý, a že tedy jeho zákonným dědicem měla být ("podle českých zákonů") manželka, i když se jí v době projednání dědictví po zůstaviteli "nepodařilo dohledat".

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 12.5.2014 č.j. 24 Co 180/2014-127 zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Poté, co dovodil, že pravomocné rozhodnutí soudu o dědictví je závazné pro všechny účastníky řízení o dědictví a že pro všechny orgány je závazné jen v otázce, jak jím byl vyřešen vztah mezi účastníky řízení o dědictví a nikoliv ohledně jejich vztahu k osobám, které účastníky řízení nebyly, a že stát, kterému dědictví připadne jako tzv. odúmrtě, ačkoliv není dědicem, má zásadně stejné právní postavení (stejná práva a povinnosti) jako dědic, odvolací soud shodně se soudem prvního stupně uzavřel, že žalobkyně "nikdy nebyla vlastníkem předmětných nemovitostí", neboť "děděním nabývá vlastnické právo ve smyslu ustanovení § 132 odst. 1 občanského zákoníku jen oprávněný dědic", a, vydala-li žalobkyně, která předmětné nemovitosti (spoluvlastnický podíl) získala jako tzv. odúmrtě, nabytý podle ustanovení § 485 odst. 1 občanského zákoníku spoluvlastnický podíl na nemovitostech oprávněné dědičce S. J. C. d P., "stala se jejich spoluvlastníkem ke dni smrti zůstavitele ona, nikoliv žalobkyně". Žalobkyni však jako "nepravému dědici" náleží "užitky z předmětných nemovitostí" (spoluvlastnického podílu), a to "od data smrti zůstavitele až do doby jejich vydání oprávněnému dědici"; užitkem ve smyslu ustanovení § 485 odst. 2 občanského zákoníku "jistě může být i bezdůvodné obohacení získané na její úkor užíváním nemovitostí žalovanou nad rámec jejího spoluvlastnického podílu"; na tomto závěru nic nemění ani to, že v usnesení o dědictví bylo uvedeno, že zůstavitel byl ke dni smrti ženatý s A. E. C., ke které se v dědickém řízení jako k dědici neznámého pobytu nepřihlíželo, neboť "nelze uzavřít, že by žalobkyně věděla nebo i jen mohla vědět o tom, že je zde jiný oprávněný dědic". Odvolací soud současně vytkl soudu prvního stupně, že se "vůbec nezabýval právním důvodem a výší žalobkyní nárokovaných užitků" a že nepoučil žalovanou, která namítla promlčení vydání bezdůvodného obohacení, o potřebě doplnění jejich tvrzení a prokázání jejich tvrzení.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Nesouhlasí s názorem odvolacího

soudu o tom, že by užitky dědictví mohlo představovat také bezdůvodné obohacení získané na úkor žalobkyně užíváním nemovitostí žalovanou nad rámec jejího spoluvlastnického podílu, a dovozuje (též s poukazem na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2007 sp. zn. 21 Cdo 2567/2005 a ze dne 21.12.2011 sp. zn. 21 Cdo 3099/2010) současně, že "nárok nepravého dědice na užitky a náklady, které na majetek z dědictví vynaložil", je třeba chápat jako vztah "mezi dědicem nepravým a dědicem oprávněným", a nevyplývá z něho "nárok nepravého dědice na cokoli, co by příslušelo dědici oprávněnému vůči osobám třetím". Podle dovolatelky ustanovení § 485 odst. 2 občanského zákoníku o "právu na užitky formuluje nikoli dobrou víru nepravého dědice", ale jeho "vědomost o tom, že oprávněným dědicem je někdo jiný", a předpokládá "znalost o všech skutečnostech zjištěných v dědickém řízení"; vědomost žalobkyně o manželce zůstavitele byla podle názoru žalované "vědomostí o tom, že dědicem je někdo jiný, nikoli dědic neoprávněný", a že ani právní domněnka o nepřihlížení k neznámému dědici na vědomosti o jiném dědici, pravého a oprávněného "ve vědomí dědice nepravého nic nemění". Žalovaná navrhl, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu změnil tak, že se rozsudek soudu prvního stupně potvrzuje, popřípadě aby usnesení odvolacího soudu zrušil.

Žalobkyně odmítá názor dovolatelky o tom, že by od počátku věděla, že není "oprávněnou dědičkou" po zůstaviteli; i když bylo v usnesení o dědictví uvedeno, že zůstavitel byl ženatý s A. E. C., neplyne z toho "s jistotou", že by musela být jeho dědičkou, žalobkyně "respektovala" stav zjištěný soudním komisařem" a "nebylo její povinností zjišťovat další v úvahu přicházející osoby, které by mohly po zůstaviteli dědit". Žalobkyně "měla a má vůči žalované nárok na vyplacení náhrady za bezdůvodné obohacení" jako užitků vzniklých do doby podání žaloby. Žalobkyně navrhl, aby dovolací soud dovolání žalované zamítl.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 občanského soudního řádu a že dovolání je třeba i v současné době - vzhledem k tomu, že řízení v projednávané věci bylo zahájeno v době přede dnem 1.1.2014 - projednat a rozhodnout (srov. Čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb.) podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31.12.2013 (dále jen "o.s.ř."), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

V projednávané věci bylo pro rozhodnutí soudů významné mimo jiné vyřešení právní otázky, zda, popřípadě za jakých předpokladů má ten, kdo nabyt dědictví (stát, kterému dědictví připadlo jako tzv. odúmrtí), právo na užitky dědictví, bylo-li po projednání dědictví zjištěno, že oprávněným dědicem je někdo jiný, a jestliže "nepravý dědic" (stát, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí) dědictví již vydal oprávněnému dědici. Vzhledem k tomu, že posouzení této otázky hmotného práva bylo pro rozhodnutí v projednávané věci významné (určující) a že dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, dospěl Nejvyšší soud ČR k závěru, že dovolání žalované je podle ustanovení § 237 o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání je

opodstatněné.

Zjistí-li se po projednání dědictví, že oprávněným dědicem je někdo jiný, je povinen ten, kdo dědictví nabyt, vydat oprávněnému dědici majetek, který z dědictví má, podle zásad o bezdůvodném obohacení tak, aby neměl majetkový prospěch na újmu pravého dědice (§ 485 odst.1 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31.12.2013 - dále jen "obč. zák."). Nepravý dědic má právo, aby mu oprávněný dědic nahradil náklady, které na majetek z dědictví vynaložil; rovněž mu náleží užítky z dědictví (§ 485 odst.2 věta první obč. zák.). Jestliže však věděl nebo mohl vědět, že oprávněným dědicem je někdo jiný, má právo jen na náhradu nutných nákladů a je povinen oprávněnému dědici kromě dědictví vydat i jeho užítky (§ 485 odst.2 věta druhá obč. zák.). Uvedené (úprava obsažená v ustanovení § 485 obč. zák.) platí také tehdy, jestliže dědictví připadlo státu jako tzv. odúmrtí (srov. § 487 obč. zák.).

Dědictví se nabyvá smrtí zůstavitele (srov. § 460 obč. zák.). K nabytí dědictví zůstavitelovým dědicem nedochází jen na základě smrti zůstavitele. Právní úprava dědického práva vychází z principu ingerence státu při nabytí dědictví; předpokládá mimo jiné, že dědictví po každém zůstaviteli musí být soudem projednáno a rozhodnuto (srov. zejména § 481 a násl. obč. zák., § 175q o.s.ř.), že řízení o dědictví se zahajuje i bez návrhu (srov. § 175a odst. 2 o.s.ř.) a že v řízení o dědictví musí být projednán také majetek, který při původním projednání a rozhodnutí dědictví nebyl znám (nebyl zjištěn) [srov. § 175x o.s.ř.]. Podle usnesení soudu o potvrzení dědictví nebo o schválení dohody dědiců o vypořádání dědictví se nabyvá dědictví s účinností ke dni smrti zůstavitele.

Na základě tzv. odúmrti (§ 462 obč. zák.) připadá majetek státu, protože dědictví nenabyt (nemohl nabyt) žádný dědic. Odúmrtí je tradičně považována za jednu z forem universální sukcese; vyplývá z toho především, že je třeba na ni hledět analogicky podle právní úpravy nabytí zůstavitelova majetku dědici a o odpovědnosti dědiců za zůstavitelovy dluhy, ledaže zákon o tom stanoví při odúmrti něco jiného. Stát, i když není z důvodu tzv. odúmrti dědicem, má tedy, nestanoví-li zákon jinak, zásadně stejné právní postavení jako dědic (k tomuto srov. například právní názor vyslovený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.12.2009 sp. zn. 21 Cdo 4498/2008, uveřejněném pod č. 9 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2011, v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12.10.2010 sp. zn. 21 Cdo 3641/2009 nebo v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2012 sp. zn. 21 Cdo 723/2010).

Zjistí-li se až po právní moci usnesení, kterým bylo skončeno řízení o dědictví, že soud potvrdil nabytí dědictví nepravým dědicům (osobám, které podle usnesení o dědictví nabyly majetek zůstavitele, ačkoliv podle dědického práva jej neměly nabyt buď vůbec, nebo v takovém rozsahu, v jakém jej nabyly) nebo že schválil jejich dohodu o vypořádání dědictví, popřípadě že potvrdil nabytí dědictví státu jako tzv. odúmrtí, ačkoliv měl dědictví nabyt zůstavitelův dědic, přísluší oprávněnému dědici ochrana za podmínek a v rozsahu stanoveném zákonem.

I když je dědění a tzv. odúmrtí jedním ze způsobů, jakým se nabyvá vlastnictví (srov. § 132 odst.1 obč. zák.), neposkytuje se tomu, kdo podle pravomocného usnesení o dědictví nabyt dědictví, stejná právní ochrana jako skutečnému vlastníku. Ukáže-li se totiž, že oprávněným dědicem zůstavitele je někdo jiný, než kdo byl účastníkem dědického řízení, nebo že dědictví nemělo připadnout státu jako tzv. odúmrtí, neboť je měl nabyt zůstavitelův dědic, má v rozsahu svého dědického práva vůči nepravému dědici (státu, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí) právo na vydání majetku pocházejícího z dědictví (hereditas petitio). Právo oprávněného dědice na vydání dědictví se promlčí uplynutím doby tří let, která začne běžet od právní moci rozhodnutí, kterým bylo dědické řízení skončeno (§ 101 a § 105 obč. zák.).

Nepravý dědic (stát, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí) je povinen vydat oprávněnému dědici majetek z dědictví - jak se uvádí v ustanovení § 485 odst.1 obč. zák. - "podle zásad o bezdůvodném obohacení tak, aby neměl majetkový prospěch na újmu pravého dědice"; vydání se

samozřejmě týká nejen majetku, který byl zjištěn v průběhu řízení o dědictví, ale i majetku, k němuž při projednání dědictví nebylo přihlédnuto z důvodů uvedených v ustanovení § 175 odst.3 o.s.ř. a § 175l odst.1 části druhé věty za středníkem o.s.ř. nebo který vůbec do skončení dědictví řízení (zatím) nevyšel najevo. Nepravý dědic (stát, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí), který nevěděl a ani nemohl vědět, že oprávněným dědicem je někdo jiný (nepravý dědic, který byl v dobré víře o svém dědictvím právu, nebo stát, který byl v dobré víře o tom, že mu má dědictví připadnout jako tzv. odúmrtí), má při vydání majetku nabytého z dědictví oprávněnému dědici právo ponechat si užitky z dědictví a právo na náhradu nákladů, které vynaložil na majetek z dědictví. V případě, že nenabyl dědictví v dobré víře o svém dědictvím právu (o tom, že mu má dědictví připadnout jako tzv. odúmrtí), musí nepravý dědic (stát) vydat oprávněnému dědici rovněž užitky z dědictví a může po oprávněném dědici požadovat pouze náhradu nutných nákladů, které vynaložil na majetek z dědictví.

Uplatnění "zásad o bezdůvodném obohacení tak, aby nepravý dědic (stát, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí) neměl majetkový prospěch na újmu pravého dědice", při vydání majetku z dědictví v první řadě znamená, že nepravý dědic (stát, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí) musí vydat oprávněnému dědici vše, co nabyl jako majetek z dědictví, samozřejmě včetně toho majetku, k němuž při projednání dědictví nebylo přihlédnuto z důvodů uvedených v ustanovení § 175 odst.3 o.s.ř. a § 175l odst.1 části druhé věty za středníkem o.s.ř. nebo který do skončení dědictví řízení nevyšel najevo (a nebyl proto dosud projednán v řízení o dědictví jako zůstavitelův majetek); ve svých důsledcích jde o nastolení takového právního a skutkového stavu, jaký by nastal, kdyby pravý dědic nabyl (místo nepravého dědice nebo státu) zůstavitelův majetek již podle usnesení o dědictví, tedy, řečeno jinak, o tzv. naturální restituci. V případě, že to již není dobře možné, například proto, že nepravý dědic (stát, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí) věc patřící do dědictví v mezidobí převedl na jiného nebo že majetek (jeho části) z dědictví spotřeboval, zničil, poškodil nebo zašantročil, je nepravý dědic (stát, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí) povinen - jak vyplývá z ustanovení § 458 odst.1 obč. zák. - poskytnout pravému dědici peněžitou náhradu (tzv. relativní restituci).

Uplatnění "zásad o bezdůvodném obohacení tak, aby nepravý dědic (stát, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí) neměl majetkový prospěch na újmu pravého dědice", při vydání majetku z dědictví rovněž nutně předpokládá (srov. též § 458 odst.2 obč. zák.), že oprávněnému dědici budou vedle dědictví vydány také užitky, které z dědictví získal nepravý dědic (stát, kterému připadlo dědictví jako tzv. odúmrtí), ledaže by nevěděl a ani by nemohl vědět, že oprávněným dědicem je někdo jiný. Nepravému dědici (státu, kterému dědictví připadlo jako tzv. odúmrtí) ovšem ve smyslu ustanovení § 485 odst.2 obč. zák. náležejí jen užitky z dědictví, které nabyl (mu vznikly) ještě dříve, než dědictví vydal oprávněnému dědici. Poté, co bylo dědictví vydáno, náležejí oprávněnému dědici samozřejmě také všechny užitky pocházející z dědictví.

Vydá-li nepravý dědic (stát, který nabyl dědictví jako tzv. odúmrtí) majetek pocházející z dědictví pravému dědici, nic se tím nemění na (formálním) výsledku dědictví řízení po zůstaviteli. Usnesení o dědictví, kterým soud potvrdil nabytí dědictví nepravým dědicům nebo kterým schválil jejich dohodu o vypořádání dědictví, popřípadě kterým potvrdil, že dědictví připadlo státu jako tzv. odúmrtí, je i nadále pravomocné a vykonatelné. Náprava (objektivně) protiprávního stavu, spočívajícího v tom, že dědictví nabyl nepravý dědic nebo že dědictví připadlo státu jako tzv. odúmrtí, je tu nastolena jen (a právě) tím, že nepravý dědic (stát) vydal majetek nabytý z dědictví pravému dědici způsobem tzv. naturální nebo relativní restituce; po vydání dědictví se s účinky ex tunc (ke dni smrti zůstavitele) nadále za dědice místo nepravého dědice považuje oprávněný dědic a, připadlo-li původně dědictví státu jako tzv. odúmrtí, se za nabyvatele dědictví pokládá oprávněný dědic.

Náhrada za užívání společné věci nad rámec spoluvlastnického podílu jedním ze spoluvlastníků (více spoluvlastníků) nebo výnos z pronájmu společné věci náležející dědici spoluvlastnického podílu nepochybně představují užitek z dědictví a žalobkyně by jej musela vydat oprávněné dědičce S. J. C.

d P., jen kdyby věděla nebo mohla vědět, že jí dědictví po zůstaviteli nemělo připadnout jako tzv. odúmrť. Uvedené ovšem platí jen tehdy, kdyby takový užitek získala ještě dříve, než dědictví dohodou, podepsanou ve dnech 12.11. a 15.11.2013, vydala S. J. C. d P. Žalobkyně však - jak je zřejmé ze skutkových zjištění soudů - uvedený užitek do té doby ještě nezískala (neobdržela) a od účinnosti dohody, podepsané ve dnech 12.11. a 15.11.2013, jeho vymáhání po žalované - jak vyplývá z výše uvedeného - náleželo (místo žalobkyně) oprávněné dědičce. Setrvala-li žalobkyně na žalobě i poté, co předmětné nemovitosti vydala oprávněné dědičce, bylo na místě žalobu již z tohoto důvodu zamítnout.

Vzhledem k tomu, že usnesení odvolacího soudu není správné a že dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud České republiky podle ustanovení § 243d písm. b) o.s.ř. změnil usnesení odvolacího soudu tak, že se potvrzuje rozsudek soudu prvního stupně, jímž byla žaloba zamítnuta a jímž bylo žalobkyni uloženo, aby zaplatila žalované na náhradě nákladů řízení 30.426,- Kč k rukám advokáta JUDr. J.S.

O náhradě nákladů za odvolací a dovolací řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 1 a 2 a § 142 odst. 1 o.s.ř., neboť žalovaná v nich měla ve věci plný úspěch, a má proto proti žalobkyni právo na náhradu nákladů potřebných před odvolacím a dovolacím soudem k účelnému uplatňování svého práva.

Při rozhodování o výši náhrady nákladů (odvolacího a dovolacího) řízení dovolací soud přihlédl k tomu, že výše odměny má být určena podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem (§ 151 odst. 2 část věty první před středníkem o.s.ř.), neboť nejde o přiznání náhrady nákladů řízení podle ustanovení § 147 nebo 149 odst. 2 o.s.ř. a ani okolnosti případu v projednávané věci neodůvodňují, aby bylo postupováno podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (§ 151 odst. 2 část věty první za středníkem o.s.ř.). Vyhláška č. [484/2000](#) Sb. (ve znění pozdějších předpisů), která upravovala sazby odměny advokáta stanovené paušálně pro řízení v jednom stupni, však byla nálezem Ústavního soudu ze dne 17.4.2013 č. [116/2013](#) Sb. dnem 7.5.2013 zrušena. Nejvyšší soud České republiky za této situace určil pro účely náhrady nákladů řízení paušální sazbu odměny pro řízení v jednom stupni s přihlédnutím k povaze a okolnostem projednávané věci a ke složitosti (obtížnosti) právní služby poskytnuté advokátem pro odvolací řízení ve výši 15.000,- Kč a pro dovolací řízení ve výši 15.000,- Kč. Kromě této paušální sazby odměny advokáta vznikly žalované náklady spočívající v paušální částce náhrady výdajů v odvolacím řízení ve výši 300,- Kč a v dovolacím řízení ve výši 300,- Kč (srov. § 13 odst. 3 vyhlášky č. [177/1996](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů), v dovolacím řízení náklady spočívající v zaplacení soudního poplatku z dovolání ve výši 10.000,- Kč a na náhradě za daň z přidané hodnoty (z odměny a náhrad) v odvolacím řízení ve výši 3.213,- Kč a v dovolacím řízení ve výši 3.213,- Kč.

Žalobkyně je povinna náhradu nákladů odvolacího řízení v celkové výši 18.513,- Kč a náhradu nákladů dovolacího řízení v celkové výši 28.513,- Kč zaplatit žalované k rukám advokáta JUDr. J.S., který žalovanou v řízení zastupoval (§ 149 odst. 1 o.s.ř.), a to do 3 dnů od právní moci usnesení (§ 160 odst. 1 o.s.ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)